

УДК 821.161.2 – 145

В. О. Переяслов

**МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ І МАЙБУТНЄ В ЕСТЕТИКО-ФІЛОСОФСЬКИХ
ВІЗІЯХ В. МИСИКА (НА ПРИКЛАДІ ПОЕМИ «ХАТА»)**

Василя Олександровича Мисика безсумнівно можна назвати однією з найяскравіших постатей українського літературного процесу ХХ століття. Ще п'ятнадцятирічним юнаком дебютував він у журналі «Червоний шлях» з віршем «Зона» (1923). До нього прихильно ставились В. Еллан (Блакитний), В. Поліщук, М. Рильський, П. Тичина, В. Сосюра, В. Підмогильний, Г. Косинка, П. Филипович, М. Зеров і багато інших. Усі дослідники його творчості підкреслювали вміння поета навіть у непоказному, здавалося б, творі торкнутися глобальної і важливої проблеми. Він умів через деталь розкрити ціле, через скороминуще – вічне. Ці масштабні зіставлення і глибина думки надають творам В. Мисика філософського звучання і роблять їх актуальними й потрібними для дослідження в сьогоденні. Метою нашої розвідки є з'ясування місця української ментальної традиції в поемі «Хата» та визначення відповідно до неї категорії вічного, яке ілюструє автор через зіставлення різних часових площин.

Поява таких творів, як «Чорнотроп», «Хата», «Гетьманівна», викликала велику увагу тодішньої радянської критики, адже в них підіймались глибинні пласти української народної міфології. Поема «Хата» тоді тлумачилась у контексті соціалістичної розбудови і відповідних перетворень. В. Боянович так коментував твір: «Не архаїчні деталі побуту, не предковічні прикмети національного характеру опоетизовує Мисик, а рух, динаміку, конфлікти, що розкривають формування нового побуту, соціалістичної народної моралі й етики» [2, с. 11]. В. Скрипко писав, що у творі: «Автор неквапно веде розповідь про нове, радянське життя, яке породила “буря більшовицької волі”. Герой поеми, думаючи над своїм життям, співвідносить його з життям республіки, країни в цілому. Поема одухотворена тонким розкриттям психології людини-трудівника, що зовсім не вважає себе

“маленькою людиною”, а усвідомлює себе господарем усієї країни, хоч і “робить своє, своє”» [17, с. 108]. Але сьогодні, відсторонившись від ідеологічних рамок, можемо стверджувати, що поема «Хата» відображає авторське ставлення не лише до технічних перетворень радянського села, а й до проблеми вірності народним ідеалам. І щоб простежити це, слід зосередити увагу не на художньо втіленій поетом історії особистості й перенесенні її на колективний портрет, а на осмисленні її психологічних та естетичних домінант. Таким чином, центральною стає перебудова суспільних емоцій, поява відповідних поетичних ідей, мотивів, наскрізних ліричних сюжетів, видозміна жанрів, оновлення образної мови, способу поетичних асоціацій [6, с. 78]. Так, поема, попри численні ознаки соціалістичної доби, не втрачає свого загальнолюдського звучання і сьогодні продовжує апелювати до душі особистості й усього українського народу.

Поема «Хата» була написана 1940 року. Про неї письменник зазначав: «У мене був просвіток перед самою війною, коли прокуратура повідомила про майбутній перегляд моєї справи – і мені пощастило видрукувати велику поему» [5, с. 177]. Поему М. Рильський опублікував у журналі «Радянська література». Вона забезпечила В. Мисіку друге входження в літературу.

Цікаво, що у збірку «Лан» (1970) увійшло лише два розділи з поеми «Хата»: перший – із загальними відомостями про батьківську оселю «рукою партії круто повернутої в сонячний бік» та останній – розмова ліричного героя з годинником. Радянські дослідники вбачали в цьому вмотивоване облищення «зайвої деталізації» [9, с. 11]. Але, на нашу думку, саме в деталях, їх сукупності простежується загальна ідея твору, яку не можна розбирати на окремі частинки.

Слід розглянути, що ж саме описує поет. Розповідь починається зі змалювання місця розташування хати. Образ землі є тією глибиною універсалією, яка функціонує не лише в українській, а й у світовій міфопоетиці. Вона містить величезну кількість символічних значень, які, потрактовуючись у поетиці, відтворюють власне національний світогляд. Так, С. Аверінцев зауважує: «Будь-який символ є образом (і будь-який образ є, хоча б до певної міри, символом), але

якщо категорія образу передбачає предметну тотожність самому собі, то категорія символу робить акцент на іншому боці тієї ж суті – на виході образу за власні межі, на присутності певного смислу, тісно злитого з образом, але все ж йому не тотожного. Предметний образ та глибинний смисл виступають у структурі символу як два полюси, неможливі один без іншого, але й розведені між собою; породжуване між ними напруження і становить сутність символу. Переходячи в символ, образ стає “прозорим”, ідея “просвічує” крізь нього, дана саме як смислова глибина, смислова перспектива, яка потребує нелегкого входження» [1, с. 155]. Погляньмо на слова та вирази, які використовує поет: «тин», «...явір балакає стиха», «рожа», «гарбузи», «стежка біжить борозною» – вони наскрізь просочені українським національним колоритом. Це споконвічні невід’ємні атрибути кожного села і хати в селі.

Ці образи близькі кожному українцеві, який хоч раз бував на селі і спостерігав «те саме небо блакитне, і тишу над стріхою ту». Образна майстерність багатьох віршів В. Мисика постає з реалістичної точності побутових і пейзажних подробиць, з безпосередності міркувань ліричного «я», які набувають філософських масштабів і легко прокладають місток між минулим та сучасністю [3, с. 145].

Далі В. Мисик починає змалювання самої хати, яка:

В житньому брилі,
Ледве-ледве мріла
На краю землі (12, с. 54).

За О. Лосевим, «символ речі є її відображення, однак не пасивне, не мертве, а таке, котре несе в собі силу і міць самої дійсності, оскільки одного разу одержане відображення перероблюється у свідомості, аналізується в думці, очищується від усього випадкового й несуттєвого та доходить до відображення не просто чуттєвої поверхні речей, але їхньої внутрішньої закономірності» [10, с. 395]. Так, сільська хата сконцентрувала у собі глибинні шари народної свідомості, переосмислені творчою думкою В. Мисика з погляду сучасних йому подій, і його естетико-філософські візії майбутнього цієї хати.

Таким чином, сільська хата – це цілий світ, в якому зосередилися не лише соціалістична перебудова села, а й великі історичні традиції народу, і пісня та дума – як вияв естетичних почувань та ідеалів, світ народної етики – високих понять людської честі й гідності. Основи народного світогляду й народної естетики і стали складовою частиною художнього світу поета, його індивідуальності, збагатившись згодом ще одним важливим джерелом – традиціями поетичної культури Заходу і Сходу [15, с. 4].

Словами «Ти тут проти сонця стояла, Та сонця не бачила ти!» В. Мисик підкреслює історичну ретроспективу тяжкого минулого українського села. Справді, ще Т. Шевченко говорив про нашу, але не свою землю. Бачимо, що попри оптимістичний погляд поета в майбутнє як час змін, Радянський Союз не змінив ситуації.

Не можна не згадати про неабияке вміння поета засобами ритмо-мелодики творити яскраві пластичні образи. У невеликій за обсягом поемі «Хата», що розкриває глибинну свідомість селянина, особливо майстерно виписано місце розташування, яке несе в собі головну ідею твору. Автор звертається до хати:

Ген
З степу вітровії
Дишуть гаряче.
В золотій олії
Сонце
Стежку
Пече.
розорими гронами літо
Лягло до тебе у спрят.
А скільки негод пережито!
Яких не оплакано втрат! [12, с. 55]

Ритміка аналізованого вірша в кращих традиціях П. Тичини, вплив якого чітко простежується в поемі.

Ліричного героя зустрічають двері, які, як і раніше, «по-давньому стогнуть». Вони з давніх-давен захищали мешканців хати від злодіїв та різного лиха, яке «за порогом – голову зітне». Поріг – це певна

межа між безпечним світом, де все знайоме й рідне кожній дитині, і широким незвіданим світом, повним небезпек.

Попри перенаснаженість радянським пафосом, поема стирає кордони між минулим і сучасним поетові. В. Мисик змальовує, що було, що є, і свої сподівання на майбутнє. Перетин часів у поемі виражає глобальну ідею перевірки теперішнього часу в контексті вічності (історичним минулим та перспективами на майбутнє). В. Мисик вбачає у часі силу, спроможну відсіяти, відшліфувати дійсність, залишивши найцінніше, вічне.

Антиномія вічних і прохідних речей (атрибутивів) часу втілює глибокий конфлікт поеми, який пронизує історію всього народу та людської душі зокрема.

Поет одухотворює кожен предмет у хаті так, що вони є виразником внутрішнього голосу ліричного героя, який, занурюючись у власні спогади і розмірковування про плин часу, веде, фактично, діалог сам з собою.

Переступивши через поріг, ліричний герой вітається з усіма речами. Зустріч з батьківською хатою починається асоціаціями «за схожістю», асоціаціями пізнання. «Те саме», «той самий», «ті самі» – такими визначеннями рясніють перші строфи поеми. Але ліричний герой придивляється пильніше, і тоді, з'являються такі рядки:

Усе тут – знайоме, здається,

І все не таке, як тоді [13, с. 67].

Він починає розмову з піччю, яка є старшою над усіма. З давніх-давен дім вважався житлом лише після того, як запалювали вогонь у печі. В українській ментальності піч – втілення родинного тепла і затишку. Вогнище було символом непорушності сім'ї, певною святиною. У хаті не можна було лихословити, народне прислів'я чітко це ілюструє: «Сказав би, та піч у хаті». У творі В. Мисика піч розповідає, що на ній уже ніхто не спить і не гріється та що її замінило ліжко. З теплотою згадує минуле, коли вона лікувала всі болі на своїм черені. Однак як і раніше, піч зберігає у собі життя: у запічку чхнув кіт. В етноментальній традиції життя, яке зберігає піч, вважалося духом предків. Зазвичай це був цвіркун, але у В. Мисика бачимо kota.

Коту не сподобалось привітання ліричного героя, який назвав його паном:

Я не пан-нероба!
Я сільська худоба!
На усю сім'ю
Користь я даю [13, с. 75].

Новим предметом в оселі є і шафа. На книжковій полиці «Кобзар» стоїть, а поряд книжечка з трудоднями. Ця деталь відтворює світоглядні уявлення В. Мисика, в яких минуле і сучасне стоять поряд. Справжнім духовним надбанням минулого завжди знайдеться місце в «новій» хаті.

Наступний співрозмовник ліричного героя – стара скриня. Вона, як заощадлива господиня, немало «добра надбала».

Над столом, на чільному місці висить портрет Тараса Шевченка. Автор його називає «давнім другом» і стверджує, що пам'ять про нього залишиться, доки стоятиме хата.

Останній співрозмовник ліричного героя – годинник, який не втомно «відбиває хвилини і миті». Годинник пробиває шлях у «будучину». Він як місток між сучасним і майбутнім. Усі людські прагнення він втілює своїм невинним плином. Поема завершується розділом, у якому прикмети медитативної філософської лірики виступають особливо виразно. Образ часу, якому присвячено розділ, не був новиною в радянській літературі. Та поет спромігся знайти нове, своєрідне розв'язання теми [8, с. 67].

У творі не випадково цитуються повчальні рядки про «хату в гаї», яку називають «тихим раєм», та в якій поет бачив пекло – її ж споконвічні злидні, соціальна несправедливість і той же гнів перейшли у спадок від часів Кобзаря у нове століття. Крізь «вікна» хати бачимо, які соціальні умови формували свідомість поета: не могли двері вберегти тепло зимовими ночами, а днями в усі шпарини «лізли у хату холод і злидні» [14, с. 7].

Головний герой твору ретроспективно аналізує явища побуту крізь призму своїх спогадів. Спогади – це творчий акт, за допомогою якого життя героя осмислюється з позиції основних категорій

буття – Рід, Життя, Смерть, Природа, Вічність. Адже «думка, спрямована в минуле, стає фактором долучення до Вічності» [7, с. 54].

У поемі глибоко осмислюється діалектика речей, образно розкривається зміст подій. Поетизується дорога кожній людині хата, де вона народилась, живе і, може, закінчить свій життєвий шлях:

Змалку

Рідною прозвана,

На спогади й мрії багата,

Біліє з-за тину.

Ось вона – батьківська хата [13, с. 66].

У поемі «Хата» В. Мисик протиставляє буттєвий час побутовому. Численними порівняннями він створює атмосферу плину часу. Побутовий час локалізовано в конкретному просторі. Він пов'язаний з оживленням конкретних предметів побуту, зокрема вказівкою на годинник.

Буттєвий час теж марковано певними предметами та явищами, такими як трактор, партія, республіки. Однак, якщо у більшості творів побутовий час впливає з буттєвого, то тут ми спостерігаємо протилежне явище. Побут зумовлює буття, є його першопоштовхом. У поняття побуту В. Мисик вклав уявлення про натхненне високим сенсом буття. Таким чином, багато цікавого можуть розповісти рідний поріг, двері, за клямку яких брались різні люди у різні часи [18, с. 191].

У першому розділі декларується, що в житті панує «новий лад», «рукою Партії» хата «круто повернута в сонячний бік». Монолог героя, звернений до дверей, рясніє докорами: двері впускали в хату голод і злидні. На це двері відповідали, що та стара пісня скінчилась. «Чи без борні?» – запитував герой. Ні, господар не відразу прийняв рішення; сюди заходили й куркуль, і активіст із сільради. Далі йдуть розмови з піччю, котом, скринєю, шафою. Перші два співрозмовника доводять свою корисність у селянському господарстві; два інші – хваляться своїми набутками, які свідчать про достаток у селянському житті [16, с. 41-42].

Характеризуючи образ «дому», слід розуміти, що «простір у художньому творі моделює різні зв'язки картини світу: часові,

соціальні, етичні» [11, с. 6]. Міфологема «дім», «хата» традиційно використовується для позначення прихистку, місця, де людина може заховатись від навколишнього світу. Батьківська хата у народній міфології є символом домашнього затишку, спокою, рівноваги, відображенням матеріального і духовного багатства.

Хата, дім у В. Мисика є відображенням найвищих цінностей, це – центр, корінь усього світу, що дає людині впевненість, забезпечує збереження традицій у прийдешніх поколіннях.

У поемі «Хата» автор реалізує образ дому як пам'яті, поваги, незнищенності, вічності. А тому втрата або розруха дому є символом занепаду, забуття свого коріння, розриву зв'язків між поколіннями.

Як стверджує літературознавець О. Коваленко: «Ставлення до часу – одна з найважливіших характеристик світобачення і творчості художника. У цьому сенсі антиномічні характеристики Теперішнє – Минуле і Теперішнє – Майбутнє є домінуючими, вони визначають повноту своєрідності письменника» [7, с. 48]. Історичний час у поемі ніби розширюється, створюючи разом із минулим, сучасним і надією на світле майбутнє спільний часовий потік. Ліричний герой намагається фіксувати час, відображати у своїй пам'яті послідовність подій. Образ пам'яті тут виступає як засіб осмислення минулого, того, що пов'язано із батьківською хатою. Філософські роздуми над часом тісно переплітаються із зображенням мимовільних подій, що відбуваються у даний момент, наприклад, чхання kota із печі.

Піч, хоч і стара, однак ціла, вона є певним центром мікрокосму хати, відображенням домашнього вогнища, зв'язків між поколіннями.

Поема В. Мисика стала певною знахідкою для тогочасної літератури. Вона характеризувалась високим художнім рівнем, новаторськими образними рішеннями, логічністю прямої мови речей у хаті, доречним звуконаслідуванням. За таких умов «Ліричний герой поступово відходить на другий план, все довші мовні партії виголошували його співрозмовники. У поемі створювався складний з окремих деталей образ хати, яка ще була репрезентантом одвічного селянського життя, але вже містила в собі елементи нового побуту. Це не був будинок, будівля, собор, палац. Будь-який з цих образів

не був би органічним для художнього світу В. Мисика. Його світ – це світ саме хати. Але цей образ-символ він зумів подати в новому світлі» [16, с. 42].

Коментуючи поему «Хата», Г. Гельфандбейн зазначає: «Справжня поезія завжди прагнула розповісти про те, як утворився світ, як народжується в ньому те нове, що возвеличує й духовно збагачує людину» [4, с. 114]. Варто додати, що нове, про яке говорить Г. Гельфандбейн, у поемі «Хата» не заміщує старе, а доповнює. Кожен предмет у хаті, як і в давні часи, виконує свою функцію. Таким чином, поет алегорично стверджує, що споконвічні підвалини буття з часом можуть модифікуватися, але не замінюватися, тому що вони є підґрунтям (базисом).

Прорадянські ж моменти у творі є свідченням данини часу та повагою поета до науково-технічного розвитку країни, який у творі аж ніяк не заміщує стародавнього побутового устрою.

Таким чином, аналіз поеми «Хата» засвідчив новаторське ставлення В. Мисика до тих змін, які відбувалися в країні у момент її написання. Утверджуючи позитивні зрушення в технічному плані сучасності, поет акцентує увагу на необхідності пам'ятати етнотентальне світосприйняття, центром якого є батьківська хата та, тримаючи погляд на вічних ідеалах минулого, утверджувати їх у майбутньому.

Література

1. Аверинцев С. София-Логос. Словарь / С. Аверинцев. – К.: Дух і література, 2001. – 161 с.
2. Боянович В. «Поет» / В. Боянович // Прапор. – 1967. – № 7. – С. 10-14.
3. Брюгген В. «... І форма жде киплячого металу!» / В. Брюгген // Вітчизна. – 1976. – № 10. – С. 142-148.
4. Гельфандбейн Г. Крила душі: До 75-річчя з дня народження В. О. Мисика / Г. Гельфандбейн // Прапор. – 1982. – № 7 – С. 114-118.
5. Злистування В. Мисика з Т. Масенком // Березіль. – 1991. – № 7. – С. 172-180.
6. Ільницький М. М. Багатогранність єдності: Проблемно-стильові тенденції сучасної української поезії / М. М. Ільницький. – К.: Дніпро, 1984. – 240 с.

7. Коваленко А. Г. Очерки художественной конфликтологии: Антонимизм и бинарный архетип в русской литературе XX века: монография / А. Г. Коваленко. – М.: РУДН, 2010. – 491 с.
8. Корсунська Б. Л. Василь Мисик / Б. Л. Корсунська // Радянське літературознавство. – 1978. – № 5. – С. 63-72.
9. Кочевський В. Мудрий ратай і слідопит / В. Кочевський // Василь Мисик. Лан: Вибране. – К.: Дніпро, 1970. – С. 3-18.
10. Лосєв А. Диалектика мифа / А. Лосєв. – М., 1990. – 397 с.
11. Лотман Ю. М. Проблемы художественного пространства в прозе Гоголя / Ю. М. Лотман // Труды по русской и славянской филологии. – XI. Литературоведение. – Тарту, 1968. – Вып. 209.
12. Мисик В. Біля криниці. Вибране / В. Мисик. – К.: Дніпро, 1967. – 367 с.
13. Мисик В. Планета. Вибране / В. Мисик. – К.: Дніпро, 1977. – 422 с.
14. Мисик В. О. Серед сонячної повені. Поезії, переклади, прозові твори. (Вступна стаття О. В. Лупій) / В. О. Мисик. – К.: Рад. письменник, 1987. – 378 с.
15. Мисик В. Твори в двох томах / Василь Мисик. – К. : Дніпро, 1983. – Т. 1. – 335 с.
16. Михайлин І. Літературна Харківщина. Поезія: Есеїстика. Портрети. Рецензії. – Х.: Майдан, 2007. – 296 с. – Серія «Есеїстика Слобожанщини».
17. Скрипко В. Поезія мудрих глибин: До 70-річчя з дня народж. В. О. Мисика / В. Скрипко // Прапор. – 1977. – № 7. – С. 107-109.
18. Шеремет М. Вагоме зерно поезії / М. Шеремет // Вітчизна. – 1963. – № 12. – С. 191-192.

Анотація

В. О. Переяслов. Минуле, сучасне і майбутнє в естетико-філософських візіях В. Мисика (на прикладі поеми «Хата»)

Стаття присвячена виявленню категорії вічного в естетико-філософських візіях В. Мисика крізь зіставлення часових площин у його поемі «Хата». Попри те, що за радянських часів поема тлумачилась однопланово, поверхнево, нам удалося простежити глибинні етноментальні шари, на які тодішня критика звертала мало уваги. Особливу увагу ми приділили з'ясуванню окремих образних домінант твору, які ілюструють світоглядні орієнтири поета.

Сільська хата у поемі є певним осередком, центром, який залишається сталим, незважаючи на події й часові зміни. Усі речі в хаті залишаються на своїх місцях і виконують певні функції. Попри те, що в хаті з'явилося багато нового, воно ніяк не заміщує старе, а співіснує з ним. Це алегорично переносить нас у культурну площину, де символіка образів землі, хати, дверей, порогу, годинника свідчить, що для письменника світле майбутнє українського народу неможливе без вірності ментальним ідеалам, традиціям, поглядам. Таким чином, поет вбачає у часі очищувальну, шліфувальну функцію, яка позбавляє тимчасового, залишаючи вічне.

Одухотворення кожного предмета в хаті сягає корінням у дохристиянські вірування народу, а образ печі є сакральним для української ментальної традиції і втілює зв'язок із предками.

Отже, хата є втіленням ідеального світу, в якому все на своїх місцях. Цей світ, беручи від тимчасового найкраще, зберігає його у вічності. Магістральною ідеєю твору є вірність пам'яті народу, його традиціям та ідеалам.

Ключові слова: хата, модель ідеального світу, категорія «вічне», апелювання до загальнолюдських цінностей та орієнтирів, етноментальна модель.

Анотація

В. А. Переяслов. Прошлое, современное и будущее в эстетико-философских визиях В. А. Мыська (на примере поэмы «Хата»)

Статья посвящена выявлению категории вечного в эстетико-философских визиях В. Мыська через сопоставление временных плоскостей в его поэме «Хата». Несмотря на то, что в советское время поэма толковалась односторонне, поверхностно, нам удалось проследить глубинные этноментальные шары, на которые тогдашняя критика обращала мало внимания. Особенное внимание мы уделили определению отдельных образных доминант произведения, которые иллюстрируют мировоззренческие ориентиры поэта.

Сельский дом в поэме является неким средоточием, центром, который остается неизменным, несмотря на событийные и временные перемены. Все вещи в доме остаются на своих местах и выполняют определенные функции. Не смотря на то, что в доме появилось много нового, оно никак не заменяет старого, а сосуществует с ним. Это аллегорично переносит нас в культурную плоскость, где символика образов земли, дома, дверей, порога, часов свидетельствует, что для писателя светлое будущее украинского народа невозможно без верности ментальным идеалам, традициям,

взглядам. Таким образом, поэт видит во времени очищающую, шлифовальную функцию, которая избавляет от временного, оставляя вечное.

Одухотворение каждого предмета в доме углубляется корнем в дохристианские верования народа, а образ печи является сакральным для украинской ментальной традиции и отображает связь с предками.

Таким образом, дом является отображением идеального мира, в котором все на своих местах. Этот мир, заимствуя от временного самое лучшее, сохраняет его в вечности. Магистральной идеей произведения является верность памяти народа, его традициям и идеалам.

Ключевые слова: дом, модель идеального мира, категория «вечное», апелляция к общечеловеческим ценностям и ориентирам, этноментальная модель.

Summary

V. O. Pereyaslov. Past, Present and Future in V. Mysyk's Aesthetic and Philosophical Visions (on the material of the poem "Khata")

The article is devoted to exploring the category of "the eternal" in V. Mysyk's aesthetic and philosophical visions through matching time areas in his poem «Khata». Despite the fact that the Soviet era poem was interpreted in a plain way, we managed to trace the deep ethnic mental layers which were neglected by contemporary critics. Special attention is paid to studying figurative dominants of the work which illustrate the poet's philosophical orientation.

A rural house in the poem is particular center, which remains stable regardless the event and time changes. All the things in the *khata* stay in their places and perform certain functions. Though there appeared a lot of new things in the *khata*, they don't replaced the old things but coexist with them. It allegorically takes us to the cultural dimension, where the symbolic images of the land, the house, the doors, the threshold and the clock show that the bright future of the Ukrainian people is impossible without mental allegiance to the ideals, traditions and beliefs for the writer. Thus, the poet provides time with a cleansing, polishing function which eliminates the temporary leaving the eternal.

Animation of each object in the *khata* goes back to pre-Christian beliefs of the people, and the image of the stove is sacred for Ukrainian traditions and embodying the mental connection to the ancestors.

So, the *khata* is the epitome of an ideal world in which everything is in its own place. This world takes the best from the contemporary and keeps it through

the eternity. The main idea of the work is faith to the memory the Ukrainian people, their traditions and ideals.

Keywords: *khata*, model ideal world, the category of “the eternal”, appealing to universal values and orientations, etnomental model.

Інформація про автора

Переяслов Віталій Олександрович – ORCID: 0000-0002-3262-1210; аспірант кафедри української та світової літератури Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди; вул. Блюхера, 2, м. Харків, 61168, Україна